

Το πραξικόπημα κατά του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και η τουρκική εισβολή μέσα τα Δελτία Πληροφοριών της ΚΥΠ

/ [Γενικά Θέματα](#)

Σε μία προσπάθεια να συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των εξελίξεων και συνθηκών του [πραξικοπήματος κατά του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου](#) και της [τουρκικής εισβολής](#), η ΕΥΠ με τη συμπλήρωση 50 χρόνων από την τραγωδία της Κύπρου, έδωσε στη δημοσιότητα τα 58 δελτία που συνέταξαν τους δύο αυτούς δραματικούς μήνες, τα αρμόδια στελέχη της ΚΥΠ, όπως τότε ονομαζόταν η υπηρεσία.

Σύμφωνα με την ΕΥΠ, πρόκειται ουσιαστικά για ένα ημερολόγιο εξελίξεων μιας τραυματικής περιόδου της ιστορίας του ελληνισμού, όπως καταγράφηκαν στη βάση των πληροφοριών της Υπηρεσίας τότε, το οποίο πλέον είναι στη διάθεση των ιστορικών, αλλά και κάθε ενδιαφερομένου, για μελέτη, άντληση στοιχείων και εξαγωγή συμπερασμάτων. Και που ακόμα και η απλή ανάγνωσή του, παρά τη χρονική απόσταση που έχει μεσολαβήσει, σε πολλά σημεία εντυπωσιάζει αλλά και

προκαλεί έντονα συναισθήματα.

Είναι η πρώτη φορά που η ΕΥΠ αποχαρακτηρίζει αρχειακό της υλικό εφαρμόζοντας φυσικά τις διαδικασίες που προβλέπει σχετική νομοθεσία.

Το πρώτο βήμα

Παρουσιάζοντας με ειδικό του μήνυμα την πρωτοβουλία αυτή ο Διοικητής της ΕΥΠ κ. Θεμιστοκλής Δεμίρης τονίζει ότι τα 50 χρόνια που πέρασαν από τότε, «αν δεν επιβάλλουν, σίγουρα επιτρέπουν να κοιτάξεις πίσω σε μία άσκηση εθνικής και υπηρεσιακής αυτογνωσίας».

Σύμφωνα με το Διοικητή της ΕΥΠ υπάρχει πρόθεση να υπάρξουν αντίστοιχες πρωτοβουλίες που θα δώσουν την ευκαιρία να συνεκτιμηθεί η οπτική γωνία της Υπηρεσίας με τα τότε χαρακτηριστικά της, στη μελέτη ακόμα και ιδιαίτερα ευαίσθητων περιόδων της ιστορίας μας. «Η Υπηρεσία μας, μετά από αυτό το πρώτο βήμα που κάνει, για δημοσιοποίηση του αρχείου της, προτίθεται να συνεχίσει και με άλλες αντίστοιχες πρωτοβουλίες, που θα δώσουν της ευκαιρία σε ιστορικούς, αλλά και στον λαό μας να συνεκτιμήσει και την οπτική γωνιά της Υπηρεσίας, με τα τότε χαρακτηριστικά της, στη μελέτη ακόμα και «δύσκολων», «αμφιλεγόμενων», ή και «σκοτεινών» στιγμών και περιόδων της ιστορίας μας», προσθέτει ο κ. Δεμίρης. **(Διαβάστε [ΕΔΩ](#) ολόκληρο το μήνυμα του Διοικητή της ΕΥΠ).**

Ο Διοικητής της ΕΥΠ, κ. Θεμιστοκλής Δεμίρης

Η Υπηρεσία Ιστορικού Αρχείου και Μουσείου της ΕΥΠ, συγκέντρωσε και ψηφιοποίησε τα δελτία πληροφοριών ενώ η Επιτροπή Αποχαρακτηρισμού, μελέτησε και αποφάνθηκε για το υλικό που δημοσιοποιήθηκε.

Το υλικό προσβάσιμο για ερευνητές και πολίτες

Καθοριστική ήταν η συμβολή του καθηγητή του ΕΚΠΑ και Γενικού Γραμματέα του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, **κ. Ευάνθη Χατζηβασιλείου**, ο οποίος με την τεράστια εμπειρία και τεχνογνωσία του, αλλά και την επιστημονική του κατάρτιση και εξειδίκευση στο θέμα, βοήθησε καθοριστικά στο εγχείρημα αυτό.

Ο καθηγητής κ. Χατζηβασιλείου στο δικό του σημείωμα με το οποίο επιχειρεί μια πρώτη αποτίμηση του υλικού, χαρακτηρίζει κρίσιμης σημασίας το υλικό, τονίζοντας ότι, συνδυαζόμενο με τις άλλες διαθέσιμες πηγές, θα συμβάλει στην προσπάθεια συγκρότησης μιας συνολικής εικόνας των καθοριστικών εκείνων γεγονότων. *«Σε διεθνές επίπεδο, η πρόσβαση πολιτών και ερευνητών σε παρόμοια έγγραφα των υπηρεσιών πληροφοριών δεν είναι στοιχείο αυτονόητο. Οι περισσότερες χώρες στον κόσμο δεν την επιτρέπουν»*, σημειώνει.

«Πρόκειται για υλικό που διαθέτει αυτονομία και παρουσιάζει μια συνολική εικόνα: είναι τα Δελτία Πληροφοριών που παρήχθησαν κατά τους δύο μήνες κατά τους

οποίους πραγματοποιήθηκε η τουρκική εισβολή στην Κύπρο· εκκινεί από τις ημέρες πριν την αποστολή της επιστολής του Μακαρίου προς τον Φαίδωνα Γκιζίκη, «πρόεδρο της Δημοκρατίας» στην Αθήνα, και τελειώνει την επαύριον της δεύτερης τουρκικής εισβολής, δύο εβδομάδες μετά τον Αττίλα II. Επιπλέον, ενώ πράγματι τα Δελτία είναι έγγραφα περιγραφικά, είναι αυτονόητο ότι ακόμη και στην καταγραφή και στην επιλογή του τι καταγράφεται, εμπεριέχονται, έστω εμμέσως (αλλά ορισμένες φορές και άμεσα), στάσεις και ανάλυση», αναφέρει ο κ. Χατζηβασιλείου στο σημείωμά του.

Ολοκληρώνοντας το σημείωμά του για την έκδοση του υλικού, ο κ. Χατζηβασιλείου υπογραμμίζει ότι πρόκειται για κρίσιμης σημασίας αρχειακό υλικό το οποίο η Υπηρεσία καθιστά διαθέσιμο, και το οποίο θα συμβάλει, αυτονόητα συνδυαζόμενο με τις άλλες διαθέσιμες πηγές, στην επιστημονική έρευνα και στην προσπάθειά μας να συγκροτήσουμε μια συνολική και μακροπρόθεσμα οριστική εικόνα των καθοριστικών εκείνων γεγονότων. «Η απόφαση της ΕΥΠ να το καταστήσει διαθέσιμο πρέπει να εξαρθεί ως ένα πολύ θετικό βήμα. Θα ήταν πολύ καλοδεχούμενο εάν, όπως σημειώνει ο διοικητής της ΕΥΠ, το πρώτο αυτό βήμα συνεχιστεί με τη διάθεση και άλλου υλικού στην έρευνα, καθώς και εάν το παράδειγμά της ακολουθήσουν και άλλες υπηρεσίες του κράτους», καταλήγει ο κ. Χατζηβασιλείου. **(Διαβάστε [ΕΔΩ](#) ολόκληρο το σημείωμα του Καθηγητή Ευάνθη Χατζηβασιλείου).**

Ο Καθηγητής κ. Ευάνθης Χατζηβασιλείου

ΑΠΟΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΕΝΑ ΔΕΛΤΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ:

ΙΟΥΛΙΟΣ

[1/7/1974](#)

[2/7/1974](#)

[3/7/1974](#)

[4/7/1974](#)

[5/7/1974](#)

[6/7/1974](#)

[8/7/1974](#)

[9/7/1974](#)

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

[1/8/1974](#)

[2/8/1974](#)

[3/8/1974](#)

[4/8/1974](#)

[5/8/1974](#)

[6/8/1974](#)

[7/8/1974](#)

[8/8/1974](#)

<u>10/7/1974</u>	<u>9/8/1974</u>
<u>11/7/1974</u>	<u>10/8/1974</u>
<u>12/7/1974</u>	<u>11/8/1974</u>
<u>13/7/1974</u>	<u>12/8/1974</u>
<u>15/7/1974</u>	<u>13/8/1974</u>
<u>16/7/1974</u>	<u>14/8/1974</u>
<u>17/7/1974</u>	<u>15/8/1974</u>
<u>18/7/1974</u>	<u>16/8/1974</u>
<u>19/7/1974</u>	<u>17/8/1974</u>
<u>23/7/1974</u>	<u>18/8/1974</u>
<u>23-24/7/1974</u>	<u>19/8/1974</u>
<u>25/7/1974</u>	<u>20/8/1974</u>
<u>26/7/1974</u>	<u>21/8/1974</u>
<u>26 -B/7/1974</u>	<u>22/8/1974</u>
<u>27/7/1974</u>	<u>23/8/1974</u>
<u>27 -B/7/1974</u>	<u>24/8/1974</u>
<u>28/7/1974</u>	<u>26/8/1974</u>
<u>29/7/1974</u>	<u>27/8/1974</u>
<u>30/7/1974</u>	<u>29/8/1974</u>
<u>30-B/7/1974</u>	<u>30/8/1974</u>
<u>31/7/1974</u>	<u>31/8/1974</u>